

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 28. 8. 2001, sp. zn.: 29 Odo 14/2001

I. Není-li předepsána nebo některým z účastníků požadována (§ 272 odst. 1 obch. zák.), písemná forma smlouvy, není vyloučeno, aby ji účastníci uzavřeli zčásti písemně a zčásti ústně. Pro hodnocení jednání účastníků je rozhodující jejich vůle při uzavírání smlouvy.

II. To, že účastníci písemně uzavřené smlouvy o dílo výslovně neprohlásili, že její součástí je i listina připojená ke smlouvě, v níž je vymezen předmět díla, nezpůsobuje neplatnost smlouvy, jestliže se účastníci ústně dohodli, že předmětem smlouvy je dílo vymezené v této listině.

Z odůvodnění:

Výrokem I. rozsudku ze dne 25. 6. 1998, čj. 9 C 888/97-18, uložil okresní soud žalované zaplatit žalobkyni 113 066 Kč a náklady řízení ve výši 22 899 Kč. Výrokem II. uvedeného rozsudku zamítl žalobu, aby žalovaná zaplatila žalobkyni úrok z prodlení z částky 113 066 Kč od 1. 11. 1996 do zaplacení.

K odvolání obou účastnic odvolací soud k návrhu žalobkyně připustil zpětvzetí žaloby "v části, kterou se žalobkyně domáhala zaplacení úroků z prodlení z částky 113 066 Kč ve výši nad 12 %" a v tomto rozsahu zrušil rozsudek soudu prvního stupně a řízení zastavil (výrok I.). Ve zbývajícím rozsahu odvoláním napadený rozsudek změnil tak, že zamítl žalobu o zaplacení 113 066 Kč, spolu s úrokem z prodlení ve výši 12 % z dlužné částky od 1. 11. 1996 do zaplacení (výrok II.).

V odůvodnění svého rozsudku odvolací soud uvedl, že ve spisu je založena listina označená jako smlouva o dílo datovaná dne 10. 2. 1996, jako zhotovitel je v záhlaví smlouvy uvedena Z. H. S. truhlářství v M., jako objednatel žalobkyně. Touto smlouvou se zhotovitel zavazuje k provedení truhlářských prací, jejichž rozsah není ve smlouvě uveden a ve smlouvě ani není odkaz na jinou listinu, v níž by byl předmět díla určen. Pod bodem IX. obsahuje listina ujednání o smluvních pokutách. K této listině připojila žalobkyně další stranu, která, jak zjistil odvolací soud při jednání, obsahovala soupis jednotlivých výrobků, včetně jejich ceny. Tento soupis vyhotovila žalovaná na základě "ostatních jednání obou účastnic" dne 28. 1. 1996. Jednalo se o tzv. předběžný výpočet a ze závěrečné věty této listiny vyplývá, že se měl stát součástí smlouvy o dílo. Dle názoru odvolacího soudu se tomu tak nestalo, neboť přestože předmětnou smlouvu uzavíraly účastnice o 14 dnů později, na tento předběžný výpočet smlouva, zejména v bodě I., kde měl být specifikován předmět díla, vůbec neodkazovala. Ze smlouvy nevyplývá, že se tato listina stala součástí smlouvy o dílo.

Odvolací soud proto uzavřel, že účastnice na základě osobních jednání uzavřely smlouvu o dílo, přičemž dohoda o rozsahu díla, tj. o jeho předmětu a ceně, byla zaznamenána žalovanou na listině ze dne 28. 1. 1996.

Odvolací soud dospěl k závěru, že listina nespĺňuje náležitosti stanovené § 536 a násl. obch. zák., neboť z ní nevyplývá, že by se účastnice řádně dohodly na předmětu díla, když samotná listina vymezení předmětu díla neobsahuje a ani neobsahuje odkaz na záznam o již proběhlém jednání o druhu a ceně nábytku, který měl být na základě uzavřené smlouvy vyroben. Odvolací soud proto zhodnotil smlouvu o dílo ze dne 10. 2. 1996 jako právní úkon neplatný pro neurčitost.

Z neplatnosti uzavřené smlouvy pak vyplývá, že žalobkyni nevznikl nárok na zaplacení smluvní pokuty podle čl. IX. uvedené smlouvy o dílo.

Proti výrokům II. a III. rozsudku odvolacího soudu podala žalobkyně v otevřené lhůtě dovolání. Co do přípustnosti dovolání odkázala na ustanovení § 238 odst. 1 písm. a), co do důvodu na ustanovení § 241 odst. 3 písm. d) o. s. ř.

V dovolání uvedla, že dne 10. 2. 1996 uzavřela se žalovanou platnou smlouvu o dílo, přičemž rozsah a cenu díla dohodly ústně. Žádná z obou účastnic tuto skutečnost nepopírá. Žalobkyně se se žalovanou dohodla před podpisem smlouvy o dílo na tom, jaké výrobky a v jaké ceně žalovaná pro žalobkyni zhotoví, žalovaná zaznamenala rozsah a cenu díla na listině ze dne 28. 1. 1996 a 29. 1. 1996 a tyto listiny se staly nedílnou součástí písemné smlouvy o dílo z 10. 2. 1996, byly k ní připojeny sponkou a jak žalobkyně, tak žalovaná se smlouvou o dílo z 10. 2. 1996 včetně příloh k této smlouvě, kde byl zaznamenán rozsah a cena díla, řídily a respektovaly ji. Smlouvu předložila žalobkyni k podpisu žalovaná, která ji vyhotovila. Spor mezi účastnicemi vznikl pouze o tom, kdy a jak došlo k řádnému předání díla.

Dále pak dovolatelka uvádí, že to byla právě žalovaná, která chtěla mít smlouvu o dílu uzavřenou písemně, a to zejména pokud jde o podmínky placení. Dovolatelka rovněž uvedla, že obchodní zákoník nevyžaduje, aby byla veškerá ujednání ve smlouvě o dílo učiněna písemně, písemnou formu vyžaduje pouze ujednání o smluvní pokutě a toto ujednání písemné je.

Podle bodu 17., hlavy první, části dvanácté zákona č. 30/2000 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, dovolání proti rozhodnutím odvolacího soudu vydaným přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona nebo vydaným po řízení provedeném podle dosavadních právních předpisů, se projednají a rozhodnou podle dosavadních právních předpisů (tj. podle občanského soudního řádu ve znění účinném před 1. 1. 2001).

Dovolání v rozsahu té části výroku II. rozsudku odvolacího soudu, která se vztahuje k výroku II. rozsudku soudu prvního stupně není přípustné, protože v tomto rozsahu je výrok odvolacího soudu potvrzujícím výrokem, když v tomto rozsahu odvolací soud rozsudek soudu prvního stupně ve výroku, kterým tento soud zamítl žalobu na zaplacení 19% úroku z prodlení ze žalované částky, nezměnil.

Dovolání v rozsahu té části výroku II. rozsudku odvolacího soudu, která se vztahuje k výroku I. rozsudku soudu prvního stupně, je přípustné podle ustanovení § 238 odst. 1 písm. a) o. s. ř.

Odvolací soud založil své rozhodnutí na tom, že jestliže listina ze dne 28. 1. 1996, ve

kteřé byl uveden rozsah díla, kteřé účastníci dohodli a jeho cena, nebyla v písemné smlouvě o dílo výslovně ani odkazem označena za součást smlouvy, nemůže být tato listina, ani výsledky ujednání účastnic v ní uvedené, součástí smlouvy a písemná smlouva, ve kteřé není uveden předmět plnění ani cena je proto neplatná pro neurčitost (§ 37 odst. 1 občanského zákoníku, dále též jen "obč. zák."). Tento právní závěr není správný. Z právní úpravy smlouvy o dílo v obchodním zákoníku nevyplývá povinnost uzavřít tuto smlouvu písemně. Písemná forma smlouvy by proto byla nezbytná pouze za podmínek ustanovení § 272 odst. 1 obch. zák., tj. jestliže alespoň jedna ze stran projeví při uzavření smlouvy vůli, aby byla smlouva uzavřena písemně. Tak to podle tvrzení žalobkyně učinila v projednávané věci žalovaná ohledně podmínek pro placení. Potom ale, jak správně uvedla žalobkyně, není vyloučeno, aby účastníci smlouvy uzavřeli smlouvu zčásti písemně a zčásti (v rozsahu ujednání o tom, že listiny připojené ke smlouvě jsou její přílohou či součástí) ústně, přičemž rozhodující pro hodnocení jejich ujednání je, k čemu směřovala jejich vůle při uzavírání smlouvy. Jinak řečeno, sama o sobě skutečnost, že strany ve smlouvě o dílo výslovně neprohlásily, že její součástí je i listina z 28. 1. 1996 (již byla ke smlouvě dle skutkových závěrů odvolacího soudu připojena, a v níž je vymezen předmět díla), k závěru o neplatnosti smlouvy o dílo nevede. Pro úplnost je ještě třeba uvést, že pokud by listina ze dne 28. 1. 1996 nebyla součástí smlouvy o dílo, nebyla by smlouva neplatná pro neurčitost, ale pro rozpor se zákonem (§ 39 obč. zák.), a to proto, že by neobsahovala podstatné náležitosti smlouvy předepsané pro smlouvu o dílo v ustanovení § 536 obch. zák.

Protože právní posouzení věci co do řešení otázek, na nichž napadené rozhodnutí spočívá, není správné,

Nejvyšší soud

, aniž ve věci nařizoval jednání (§ 243a odst. 1, věta první, o. s. ř.), rozsudek odvolacího soudu podle § 243b odst. 1, části věty za středníkem, o. s. ř. zrušil a věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení (§ 243b odst. 2, věta první, o. s. ř.).